

«Цифрова співпраця» Вінницького медуніверситету з німецькими колегами

«Ukraine digital» – таку назву має проєкт співпраці Вінницького національного медичного університету ім. М. Пирогова та Мюнхенського університету Людвіга-Максиміліана.

Троє викладачів ВНМУ ім. М. Пирогова – доцент ЗВО кафедри внутрішньої медицини №1 Лілія Володимирівна Швець, доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Аліна Олександрівна Довгань та асистент ЗВО кафедри інфекційних хвороб з курсом епідеміології Катерина Юріївна Романчук – стали учасниками проєкту міжнародного міжвузівського співробітництва з німецьким Університетом Людвіга-Максиміліана «Ukraine digital», що втілюється за підтримки DAAD (Німецької служби академічних обмінів).

На першій сесії стажування у жовтні 2022 р. Аліна Олександрівна та Катерина Юріївна взяли участь як клініцисти-тьютори в роботі Міжнародної літньої школи з обговорення клінічних кейсів (ICDSS) на базі клініки Мюнхенського університету Людвіга-Максиміліана. Учасниками цієї школи щорічно стають кращі студенти з Університету Людвіга-Максиміліана, Мюнхенського технічного університету TUM, медичного коледжу Вейла Корнелла Корнелльського університету (США), Вашингтонського університету Сент-Луїса (США). Цьогоріч разом з українськими викладачами школу мали можливість відвідати і п'ятеро лікарів-інтернів як учасники дискусій. Лікарі-тьютори та студенти-медики різних курсів обговорювали складні клінічні випадки, взяті з багатого архіву журналу «New England Journal of Medicine».

З метою формування клінічного мислення та поліпшення розпізнавання студентами певних клінічних патернів упродовж одного інтенсивного робочого тижня молоді медики з лікарями-тьюторами (наставниками) обговорювали медичні проблеми – поширені, складні для діагностики – та рідкісні захворювання чи синдроми з усіх галузей медицини. Розбір кейсів відбувався з дотриманням чітко визначеної методики та намаганням обрати оптимальний діагно-

стичний алгоритм у кожному представленому клінічному випадку.

До речі, впровадження такого курсу для розбору загальнотерапевтичних та інфекційних кейсів уже планується з наступного навчального року і в нашому університеті як вибіркова дисципліна. А найбільш активні його учасники зможуть подавати свої кандидатури для участі у міжнародній щорічній літній школі ICDSS у місті Мюнхен.

Ще один цикл стажування, в листопаді 2022 року, був присвячений пошуку проблем, які постають перед викладачами в умовах онлайн-навчання, та шляхів їх вирішення. Викладачі ВНМУ разом із колегами з інших медичних вузів України мали можливість ознайомитись із симуляційними центрами, в яких навчаються студенти LMU (Мюнхен) та Charite University (Берлін), також підвищують свою кваліфікацію практикуючі лікарі.

Звичайно, вражають масштаби центру, що містить окремі кімнати зі справжнім гелікоптером чи машиною екстреної медичної допомоги всередині, оснащеними відео- та аудіосупроводом, що дозволяють цілком зануритись у віртуальну реальність клінічної ситуації, монітори з зображенням реальних розмірів для покращення навиків обстеження дітей із різноманітними попередньо запрограмованими синдромами чи захворюваннями, тренажери для віддаленої телекомунікації та активної допомоги у ході оперативних втручань з ефектом присутності тощо. Однак приємно відзначити, що тренажери, які використовують студенти у Німеччині при підготовці до практично орієнтованих іспитів, співставні з тими, якими оснащені симуляційні центри ВНМУ ім. М. Пирогова. Щороку студенти-медики Вінницького медуніверситету проходять спеціальні цикли з відточування своїх практичних навичок на наших симуляторах у різних галузях медицини.

Німецькі колеги поділилися з українськими викладачами низкою

методик, що націлені створити для студента образ віртуального пацієнта. Однією з найбільш популярних є стандартизовані клінічні випадки на навчальній платформі CASUS. Ця платформа для кейс-орієнтованого навчання з використанням віртуальних пацієнтів (VP) заснована у 1993 році та постійно вдосконалюється. Нині на платформі доступно понад 176 тис. кейсів (клінічних випадків). Викладачі тут можуть отримати авторські права і створювати нові клінічні випадки, курси та іспити для студентів, стежити за їх прогресом. Модуль для створення кейсів CASUS простий у використанні та пропонує широкий спектр можливостей для трансформації клінічних випадків у віртуальних пацієнтів.

Дидактична концепція CASUS передбачає, що всі студенти опрацьовують кейси в заданому порядку. Також є більш дослідницькі дизайни кейсу, в якому студенти можуть приймати власні рішення. Інструмент CASUS підтримує численні медіаформати – зображення, файли PDF або відео. Викладач може відобразити будь-який вид цифрового вмісту безпосередньо або як гіперпосилання. «Вирішальною» складовою в кейсах CASUS є різні типи запитань, які можна використовувати для перевірки прогресу студентів. Окрім того, після відповіді на запитання студент дізнається правильну відповідь та отримує коментар від викладача з посиланням на доказові джерела інформації. Студенти можуть спілкуватися з авторами, викладачами або своїми колегами. Тобто CASUS сприяє тренуванню навичок клінічного мислення, навчання з віртуальними пацієнтами добре структуроване та пропонує численні можливості залучення студента до здобуття знань.

Отже, платформа CASUS є перспективною у навчанні наших студентів, адже сприятиме покращенню клінічного мислення. Викладачі ВНМУ А. Довгань, Л. Швець та К.

Романчук у рамках проєкту взяли участь в адаптації уже наявних віртуальних кейсів до використання в українській медичній освіті та отримали авторські права. Слід зазначити, що цю методикою уже почали впроваджувати в навчальний процес викладачі на заняттях з іноземними студентами.

Також вагомим досягненням у рамках співробітництва «Ukraine digital» стало отримання для всіх студентів та викладачів Вінницького медуніверситету вільного безкоштовного доступу до навчальної платформи AMBOSS при реєстрації з університетських акаунтів.

Платформа AMBOSS – це інтерактивний ресурс, що включає в себе безліч функціональних можливостей та надає інструменти кожному студенту удосконалити і поглиблювати свої знання в медичній сфері. Програма розроблена німецькими лікарями різного профілю та містить сучасну доказову інформацію. Складається з декількох розділів, що тісно пов'язані між собою. Перший з них – бібліотека. Для зручності вона розділена на окремі категорії, має актуальну інформацію, що базується на доказовій медицині та постійно оновлюється.

AMBOSS містить безліч навчальних відео, гістологічних препаратів, рентгенологічних, КТ- та МРТ-знімків тощо. А під час увімкнен-

ня спеціального режиму на знімках будуть виділені всі патологічні зміни, тож можна легко перевірити, чи студент не пропустив їх на зображенні.

Надзвичайно корисними є функціональні можливості бази тестів QBank: в умові тесту програма виділяє ключові слова, які повинні нашоствхнути на правильну відповідь, а до кожного з варіантів відповідей є пояснення, чому саме ця відповідь правильна/неправильна, з посиланнями на інформацію в бібліотеці...

Платформа AMBOSS є найбільш популярною серед студентів-медиків не лише Німеччині, а й усієї Європи. Тож тепер ми з радістю повідомляємо, що і наші студенти мають такий сучасний інструмент в арсеналі підготовки до занять – у вільному доступі з 1 травня до кінця 2023-го року.

Наразі програма співпраці ВНМУ ім. М. І. Пирогова та колаборації німецьких вузів «Ukraine digital» ще триває, тож згадані досягнення не є кінцевими. Наші викладачі активно працюють над впровадженням нових інструментів та знань у навчальний процес Вінницького медуніверситету. Згодом розповімо про подальші не менш цікаві результати міжнародної співпраці та сподіваємось на її продовження.

Аліна ДОВГАНЬ, Катерина РОМАНЧУК

Кубок ректора здобули стоматологи

Спартакіада на здобуття Кубка ректора вперше відбулась у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова.

Пролунав Державний Гімн України, капітани команд урочисто підняли Державний Прапор, після цього почались захопливі змагання. Нагороди виборювали команди з футболу, баскетболу, волейболу та легкої атлетики – представники медичного факультету №1, медичного факультету №2, стоматологічного та фармацевтичного факультетів, факультету підготовки іноземних громадян. Спортсмени-студенти, тренери і наставники, викладачі, глядачі та всі небайдужі зібрались на майданчику університетського спорткомплексу. Спартакіада ВНМУ загалом зібрала понад 500 учасників.

- Висловлюю щире вдячність та повагу студентам, молодшим колегам, що презентували справжній спорт високих досягнень! Без винятку всі команди демонстрували висококласну гру, виявили неабиякі здібності, відстояли честь факультетів. Глядачі щиро захоплювалися цим спортивним видовищем! Запевняю: університет докладе максимум зусиль для розвитку різних видів спорту, – зазначила очільниця ВНМУ професор Ві-

кторія Петрушенко. – Усі талановиті спортсмени отримали заслужені грамоти та подяки. Наша воля до перемоги – незламна!

Які ж команди стали переможцями? Найбільш запеклою виявилась боротьба за футбольну першість. Результати футбольного турніру: I місце здобула А-команда медичного факультету №1, II місце – команда факультету підготовки іноземних громадян, III місце – команда медичного факультету №2.

Високий рівень підготовки продемонстрували і команди усіх факультетів із волейболу. Тут I місце виборола команда медичного факультету №2, II місце – команда стоматологічного факультету, III місце – А-команда медичного факультету №1.

На баскетбольному п'єдесталі пошани найвищою сходинку посіла Б-команда медичного факультету №1, друге місце – команда майбутніх стоматологів, третє – команда фармацевтичного факультету.

У не менш азартній та видовищній легкоатлетичній естафеті I місце здобула Б-команда медичного факультету №1, II місце – А-команда медфакультету №1, III місце – команда стоматологічного.

А найціннішим призом Спартакіа-

ди був Кубок ректора. Згідно з Положенням про Спартакіаду ВНМУ, підсумковий середній показник команди виявився таким: I місце – команда стоматологічного факультету, II місце – Б-команда медичного ф-ту №1, III місце – А-команда медичного ф-ту №1, IV місце – команда медфаку №2, V місце – команда факультету підготовки іноземців, VI місце – команда фармфакультету. Отже, за підсумками змагань Кубок ректора-2023 здобули майбутні стоматологи, з чим їх і вітаємо.

Як розповіла звідувач кафедри фізичного виховання та лікувальної фізкультури ВНМУ професор Лариса Сарафінюк, раніше в університеті відбувалися окремі змагання між факультетами з різних видів спорту, але такої масштабної та масової Спартакіади ще не було.

- Це була ініціатива Вікторії Вікторівни Петрушенко провести в цьому році таке змагання на нашому гарному стадіоні. Мета – пропагувати фізичну активність, адже за останніх кілька років рухова акти-

вність дітей та молоді значно знизилась. Ковід, потім напружена ситуація з повітряними тривогами... До речі, я була приємно здивована, що цьогоріч першокурсники буквально вимагали від нас занять із фізичного виховання не дистанційно, а офлайн, навіть писали заяви, щоб надати їм можливість ходити в зал. І саме змагання першокурсників у безрезні-квітні стали своєрідною репетицією Спартакіади на Кубок ректора. Наша кафедра, колеги-тренери, студентська самоврядування активно долучилися та провели колосальну підготовчу роботу. Також приємно, що деканати нас підтримали і допомагали студентам захистити спортивну честь їхніх факультетів, – розповіла Лариса Анатоліївна. – Кубок ректора буде перехідним призом. Сподіваємось, його щороку виборюватимуть команди різних факультетів.

До речі, нині деякі медичні вузи відмовилися від викладання фізичної культури, тоді як студенти Вінницького медуніверситету можуть вивчати фізвиховання та основи здорового способу життя як предмети за вибором. Ці дисципліни охоче обирають і вітчизняні студенти, й іноземні, адже розуміють, що фізична активність та «здоровий дух у здоровому тілі» є дуже важливими, особливо для майбутніх лікарів.

Юрій СЕГЕДА

Наші випускники одразу знаходять роботу

Розмову з професором Володимиром Школьніковим, деканом медичного факультету №2 Вінницького медичного університету, ми почали з екскурсу в історію.

За словами Володимира Семенича, педіатричний факультет Вінницького медінституту ім. М. Пирогова було відкрито в 1961 році, до його складу увійшли 16 кафедр, з них три профільних. Отже, факультет, хоча й під іншою назвою, має більш як 60-річну історію.

Профільні кафедри — це кафедра педіатрії, організована ще в 1934 р. (потім реорганізована у 1942 р. і повторно створена як відокремлений підрозділ у 1964 р.); кафедра дитячої хірургії, сформована в 1960 р.; кафедра дитячих інфекційних хвороб, організована в 1965-му, — розповідає декан Володимир Школьніков. — Основними клінічними базами тоді стали новозбудована обласна дитяча лікарня, обласна клінічна лікарня ім. М. Пирогова, центральна районна лікарня, пологовий будинок №2 і дитяча інфекційна лікарня.

Вагомий внесок у створення та розбудову педіатричного факультету зробили його колишні декани. Першим деканом став професор Олександр Столярчук (керував факультетом з 1963 р. по 1972 р.), потім проф. Іван Гуменюк (1972-1984 рр.), проф. Василь Мороз (був деканом із 1984 по 1986 рр.), доцент Степан Псюк (з 1986 по 1997). А в 1994 р., у зв'язку зі змінами в організації вищої медичної освіти і у практичній охороні здоров'я, педіатричний та лікувальний факультети було реорганізовано в єдиний медичний факультет з підготовкою на ньому лікарів за спеціальностями «Лікувальна справа» та «Педіатрія».

Зі збільшенням обсягів підготовки студентів-педіатрів у 2001 р. виникла потреба у формуванні медичного факультету №2, який і займався підготовкою педіатрів (деканом тоді став доцент Олег Власенко). А медичний факультет №1 готує здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Медицина» (раніше спеціальність називалася «Лікувальна справа»).

Крім профільних, діють кафедра пропедевтики дитячих захворювань та догляду за хворими дітьми, кафедра педіатрії №1, кафедра педіатрії №2, дитячих інфекційних хвороб, кафедра дитячої хірургії, кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2 та кафедра хірургії медичного факультету №2, які й опікуються підготовкою лікарів-педіатрів. У 2003 р., у зв'язку з початком підготовки за спеціальністю «Медицина психологія», сформована ще одна профільна кафедра — медичної психології та психіатрії.

хології, медичної та психологічної реабілітації. Отже, наш факультет наразі є багатограним і мультидисциплінарним з точки зору спеціальностей підготовки здобувачів вищої освіти.

Що стосується професорсько-викладацького складу, то загалом в університеті він налічує майже тисячу осіб, серед них 762 — професори та доценти. А ще ми славетні тим, що у нас є сильні наукові школи (науково-педагогічні напрацювання) з давньою історією. Деяким науковим школам уже до ста років — з внутрішніх хвороб, педіатрії, хірургії, нормальної фізіології, нормальної анатомії, акушерства та гінекології тощо.

Із 2002 по 2021 рр. на факультеті було здійснено 19 випусків лікарів-педіатрів та 13 випусків медичних психологів — загалом понад 2400 випускників. У минулому році вперше на факультеті відбувся випуск здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Медицина». Зараз на факультеті налічується понад 1200 здобувачів освіти за спеціальностями «Медицина», «Педіатрія» і «Медицина психологія».

— І цей перелік спеціальностей планується розширювати?

— Так, оскільки наш факультет багатограний у плані підготовки з різних медичних спеціальностей, то керівництвом університету заплановано відкриття ще однієї нагально важливої спеціальності — з вересня поточного року планується розпочати набір на спеціальність «Терапія та реабілітація». Адже час диктує нові вимоги підготовки потрібних державі спеціалістів. Здобувачі освіти за цією спеціальністю (майбутні фахівці з фізичної реабілітації та оздоровлення людини) зможуть працювати у складі мультидисциплінарних реабілітаційних команд, зокрема, у державних, громадських установах з фізичної культури та спорту, спортивних комплексах, оздоровчо-спортивних та ре-

відновної реабілітаційної терапії, але є і діти з такими вадами розвитку, як, наприклад, дитячий церебральний параліч. І в усій Україні бракує дитячих реабілітаційних центрів та спеціалістів. Адже є специфіка роботи з дитиною. Треба не тільки бути хорошим фахівцем і володіти всіма навичками, а ще й вивчати дитячу душу, розуміти, як вона формується. Бо від того, як піде професійна лікувальна робота, залежить, як дитина буде надалі жити. Тому найперше — лікувати душу, вміти зазирнути в неї, розуміти дитину. Саме тому ще раз наголошу, що наш факультет багатограний і торкається всіх галузей медицини, всіх спеціальностей.

помоги наші захисники з різними пораненнями, і щоб повернути їх до повноцінного життя, чимало зусиль докладають наші спеціалісти. Особливо наполегливо, з ранку до ночі, працює у складі ВНМУ Науково-дослідний інститут реабілітації осіб з інвалідністю, який очолює професор Віктор Шевчук. Багато студентів під час проходження практики бажать перейняти нові навички, зокрема з органозберігаючих операцій, які демонструє цей підрозділ нашого університету.

Крім того, багато наших випускників зараз перебувають на передовій, надаючи медичну допомогу на усіх рівнях. Між ними та університетом існує зворотний зв'язок та всіляка підтримка.

— Готуватимете фахівців з реабілітації не лише дорослих, а й дітей?

— Звісно. Крім того, що сьогодні вимагає допомоги захисникам,

них закладах міста й області. Для спеціальності «Медицина» клінічними базами практики є різні лікувальні заклади, для педіатрії це насамперед обласна дитяча лікарня з її хорошими спеціалістами, для медичної психології — обласна психоневрологічна лікарня ім. О. Ющенка. Крім цього, студенти можуть проходити практику і в інших лікувальних закладах країни. Поширене також проходження практики за кордоном...

Серед нещодавніх практик і стажувань наших студентів за кордоном, зокрема, літня школа з біомедицини та протиракової імунотерапії (Ганновер, Німеччина, 2019 р.); літні медичні канікули від Європейської ліги професійного розвитку на тему порівняння систем охорони здоров'я різних країн (Польща, Німеччина, Франція, Нідерланди, 2019 р.); практика в Давосі (Швейцарія, 2020 р.) у рамках заходів Всесвітнього економічного форуму; курс на тему інтерпретації клінічних досліджень в університеті Гопкінса (США, 2020 р.); щорічний Міжнародний студентський обмін Україна-Молдова «VIAMEDICA» (м. Кишинів, Молдова); міжнародна практи-

ка аспірантури «Порівняльні системи охорони здоров'я та реформування системи охорони здоров'я» (м. Познань, Польща); українсько-швейцарський проєкт «Розвиток медичної освіти»; стажування від Міжнародної федерації асоціації студентів-медиків (м. Танта, Єгипет); навчання від Німецької служби академічних обмінів на тему забезпечення академічної успішності під час кризи (м. Вюрцбург, 2022 р.); проєкт Національної агенції медичних техніків США на тему ліквідації наслідків стихійних лих тощо.

До речі, випускники нашого медичного факультету №2 і взагалі всього Вінницького медуніверситету дуже цінуються не лише на теренах України, а й за кордоном. Про це ми знаємо зі спілкування з колишніми

студентами. Ті з них, які з різних причин опинились за кордоном, теж користуються великим попитом, особливо випускники-педіатри.

— Хочеться запитати і про випускників, якими пишається медичний факультет №2.

— Особливих успіхів на науковій та педагогічній ниві досягли випускники, які стали докторами наук, професорами. Це проректор з лікувальної роботи нашого університету Василь Погорілий; керівник навчального відділу ВНМУ Людмила Фоміна; колишній завідувач кафедри фтизіатрії та імунології Борис Пухлик; колишній проректор з наукової роботи, завідувач кафедри загальної гігієни та екології Ігор Сергета; завкафедри дитячих інфекційних хвороб Ірина Незгода, завкафедри педіатрії №1 Ольга Яблонь, завкафедри педіатрії №2 Вероніка Дуднік, завкафедри нормальної фізіології Михайло Йолтухівський, завкафедри дитячої хірургії Віктор Коноплицький...

Серед випускників університету і відомі практики, педагоги та організатори галузі охорони здоров'я України: колишній заступник міністра охорони здоров'я О.К. Толстанов, колишній директор столичного НДІ офтальмології С.О. Риков; головний лікар Вінницької міської лікарні швидкої допомоги О.О. Фомін; його син, полковник медичної служби О.О. Фомін; колишня очільниця обласного департаменту охорони здоров'я Т.Ф. Бабій; академік М.П. Захараш та багато інших чудових лікарів.

— А як щодо проблем і потреб факультету?

— Завдяки всебічній підтримці в.о. ректора університету професора Вікторії Петрушенку матеріальна база і людські ресурси у нас на високому рівні. Хіба що є питання, яке стосується підготовки лікарів-педіатрів, але це проблема загальнодержавного масштабу. Ми в останні роки здійснюємо малий набір на педіатрію, це пов'язано з особливостями умов прийому на 1-й курс. Оскільки абітурієнти можуть подавати заяви на кілька напрямків, то багато зараховуються на медицину, а на педіатрію менше... Раніше педіатрів на потоці

було понад сто, а тепер у середньому 20. Це дуже мала кількість, вона не задовольняє потреби фахівців в Україні. До того ж чимало медиків зараз виїжджає за кордон, у європейських країнах є широке визнання наших фахівців і навіть не вимагають підтвердження диплома лікаря-педіатра. Тобто такі фахівці зразу знаходять місце роботи — і в Україні, і за кордоном...

Отже, сподіваємося, що Міністерство охорони здоров'я та Міністерство освіти знайдуть взаєморозуміння, аби впорядкувати умови вступу, — зазначив професор Володимир Школьніков і нагадав, що прийом документів для вступу до Вінницького медуніверситету відбуватиметься в липні протягом двох тижнів.

Спілкувався Юрій СЕГЕДА

Таким чином на факультеті до педіатрії додалась ще одна спеціальність — медична психологія.

Із 2016 р. медичний факультет №2 значно розширився і підготовка лікарів тут почала здійснюватися за чотирма спеціальностями — з медицини, педіатрії, медичної пси-

абілітаційних центрах тощо.

Ми вже переконались у перспективності підготовки таких спеціалістів. Торік серед випускників за спеціальністю «Медицина» було багато охочих пройти інтернатуру і стати саме лікарями-реабілітологами. Як відомо, зараз потребують до-